Oświadczenie złożone
przez senatorów
Wadima Tyszkiewicza i Krzysztofa Kwiatkowskiego
na 38. posiedzeniu Senatu
w dniu 17 lipca 2025 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Andrzeja Domańskiego oraz do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Adama Bodnara

Szanowni Panowie Ministrowie!

W dniu 9 lipca 2025 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok – sygnatura SK 64/20 – w którym stwierdził niekonstytucyjność przepisu uzależniającego tzw. ulgę meldunkową od złożenia przez obywatela oświadczenia o zameldowaniu. Przepis ten, obowiązujący w latach 2007–2008, stał się podstawą do pobrania nienależnego podatku dochodowego od prawie 20 tysięcy rodzin, które nie uzyskały żadnego dochodu, a jedynie zmieniły mieszkanie z powodu potrzeb życiowych. Po latach orzeczniczego zaniechania sądów administracyjnych Trybunał Konstytucyjny jasno wskazał, że państwo działało sprzecznie z konstytucją, naruszając prawa majątkowe obywateli.

Pozostawiając na marginesie ocenę niezależności i niezawisłości sędziów wydających orzeczenie, wymieniony wyrok należy ocenić jako sprawiedliwy. Zgodnie z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP wyrok Trybunału Konstytucyjnego daje podstawę do wznowienia postępowań i odzyskania niesłusznie pobranych kwot. Niestety obecnie obowiązujący jednomiesięczny termin na złożenie wniosku o wznowienie postępowania – stanowi o tym art. 241 §2 pkt 2 w związku z art. 240 §1 pkt 8 ordynacji podatkowej – jest w tych okolicznościach rażąco nieadekwatny. Poszkodowani to w większości osoby starsze, które nie śledzą orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i nie wiedzą o wyroku, wielu z nich już nie żyje, a więc to ich spadkobiercy mają konstytucyjne prawo do odzyskania nienależnie odebranego majątku. Należy zaznaczyć, że np. termin na wniesienie skargi o wznowienie postępowania w postępowaniu cywilnym z wymienionej przyczyny wynosi 3 miesiące, zgodnie z art. 407 §2 k.p.c. Niezrozumiałe jest dla społeczeństwa takie rozróżnienie praw obywateli w różnych postępowaniach.

Zwracamy się zatem z apelem o niezwłoczne działania z urzędu.

1. Należy poinformować wszystkich poszkodowanych, których dane posiada Ministerstwo Finansów, o przysługującym im prawach, o procedurach i terminach.

2. Trzeba rozważyć projekt ustawy upraszczającej i systemowo regulującej zwrot środków, bez konieczności wznawiania indywidualnych postępowań, albo po prostu wydanie organom skarbowym polecenia podjęcia z urzędu działań zmierzających do zwrotu nienależnie pobranego podatku.

3. Postulujemy podjęcie prac nad zmianą art. 241 ordynacji podatkowej, tak aby termin wniesienia wniosku o wznowienie postępowania wynosił 3 miesiące. Niezależnie od tego postulatu wystąpimy z taką inicjatywą w czasie kolejnego posiedzenia Senatu.

Brak podjęcia odpowiednich działań oznaczałby, że znakomita większość pokrzywdzonych nie odzyska należnych środków. Byłoby to nie tylko kompromitujące dla państwa prawa, ale też utrwalałoby niesprawiedliwość, która już zbyt długo trwa. Celem jest budowa czy odbudowa zaufania obywateli do państwa. Państwo musi podjąć działania w celu naprawy swoich błędów w tym zakresie.

Wadim Tyszkiewicz
Krzysztof Kwiatkowski